

OPONENTSKÝ POSUDEK

Bakalářské práce Martina Hrušky

PROSTOROVÉ A SOCIÁLNÍ ASPEKTY BEZDOMOVECTVÍ – PŘÍPADOVÁ STUDIE CENTRÁLNÍHO SMÍCHOVA

Univerzita Karlova
Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Předložená bakalářská práce Martina Hrušky se věnuje v dnešní době již častěji řešenému tématu bezdomovectví. Autor se zaměřuje na každodenní život této specifické skupiny obyvatel, zejména na jejich prostorové vztahy a chování, za případovou studii si zvolil oblast centrálního Smíchova. Hned v úvodu bych ráda ocenila zvolené téma, které je jednak velmi zajímavé, v Česku i v současné době častěji nejen mediálně řešené a zároveň nsnadně uchopitelné. Problematika bezdomovectví je velmi širokým tématem dotýkajícím se řady oblastí života společnosti, je proto vhodné, že práce klade důraz na prostorové aspekty. Rovněž využití kvalitativních metod výzkumu se jeví jako vhodná strategie, navíc dobře pojatá a zpracovaná. Na druhou stranu mám jednak několik obecnějších připomínek ke zpracování práce, a následně poznámky k jednotlivým kapitolám. Jen drobná poznámka na okraj: v následujících pasážích budu v rámci sjednocení terminologie používat pouze termín bezdomovec, který využívá nejčastěji i autor práce.

Bakalářské práce v některých částech působí zmatečně, přispívá k tomu občasná nenávaznost vět v odstavcích, špatné formulace i četné odskoky od jednoho tématu k druhému (např. v teoretické části). Autor občas používá termíny, které se zdají být podstatné pro pochopení, ale nevysvětluje je (např. stará a nová chudoba v úvodní kapitole). Rovněž některá tvrzení v textu by bylo vhodné odcitovat a naopak lépe pracovat s přímými citacemi, u kterých se stává, že nenavazují na předchozí či následující věty (např. s. 7).

Na úvodní část z mého pohledu překvapivě navazuje kapitola Cíl práce a výzkumné otázky. Zdá se mi vhodnější nejdříve hlubší teoretické ukotvení výzkumu, na jehož základě by bylo možné zkonstruovat výzkumné otázky a následně očekávání. Takto nejsou otázky opřené takřka o žádné výzkumy a poznatky (české ani zahraniční) a navíc se následně zbytečně několikrát v textu opakují – umístěním celé kapitoly až za teoretickou část by tomu předešlo. Zajímavé je tvrzení o podobnosti zákonitostí a motivací u majoritní populace a specifické skupiny bezdomovců, ale není bohužel dále podrobněji rozpracováno.

V kapitole teoretického vstupu a diskuze literatury autor zajímavě propojuje různé koncepty a myšlenky, ale často chybí dotažení myšlenek do konce, aplikace na kontext bezdomovectví apod. Úvodní pasáž kapitoly je možná příliš dlouhá a myšlenky se následně opakují v jednotlivých podkapitolách věnujících se konceptu omezení, každodennímu životu a termínu bezdomovectví. Její zkrácení, resp. využití přímo v podkapitolách by prospělo čtivosti textu. Zároveň je zvláštní, že stěžejní podkapitola rozebírající termín bezdomovectví, bezdomovec apod. je až poslední. Smysluplnější by bylo uvést jí celou kapitolu, jelikož ve zbylých podkapitolách je s termínem pracováno, ale není jasné jeho uchopení. Navíc terminologie není důsledně v textu dodržovaná, vhodnější by bylo ji sjednotit a vyjasnit. Podkapitola o každodenním životě se až příliš detailně zabývá výzkumy nesouvisejícími s tématem bezdomovectví (např. každodenní život v suburbíích). Chápu, že se autor snažil

poukázat na obdobné výzkumy, ale bylo by lepší nevěnovat se jim tak podrobně, ale více se zaměřit na výzkumy bezdomovectví. Příklady takovýchto výzkumů až na výjimky chybí, předpokládala bych, že ale minimálně v zahraničí budou realizované. Zároveň jsou některá tvrzení opřena o studentské práce (např. Peterka 2011), ale jak v teoretické části, tak v části metodické existuje široká škála literatury „původní“.

Do kapitoly rozebírající metodiku a zdroje dat z mého pohledu trochu překvapivě autor zařadil rovněž podkapitolu diskutující charakteristiku studované lokality. Příhodnější by byla samostatná kapitola. Hlavním zdrojem pro výzkum jsou rozhovory, které autor vhodně realizoval jak s bezdomovci, tak s dalšími aktéry dotýkajícími se problematiky bezdomovectví (strážníky, sociální kurátorkou, zástupcem neziskové organizace pracující s bezdomovci). Domnívám se, že již v této kapitole by bylo vhodné zmínit základní charakteristiky studovaného vzorku (alespoň počet lidí, věk, pohlaví), ne až v případové studii. V textu mě zarazila tvrzení, která si mírně rozporují. Na jedné straně autor říká, že část odpovědí bezdomovců, kde bylo zřejmé, že se jedná o lež či polopravdu, byla vynechána, ale zároveň pak poukazuje, že podle Pospíšilové (2012) se nemá nic vynechávat, aby nedošlo k opomenutí důležitých informací (s. 24, odst. 2). Zároveň mi není jasné, jak byli vybráni participanté výzkumu, kteří byli „ve skupině, ve které jsou zvyklí se pohybovat“ (s. 24). Poslední poznámka k metodice směřuje k označení rozhovorů realizovaných s dalšími aktéry za objektivní pohled a k větě, že se „jednalo o neskryté pozorování“, což mi neladí s použitou metodou rozhovorů.

Kapitolu o samotné případové studii považuji za nejzdařilejší, nejpřínosnější a rovněž informačně zajímavou. Jak uvádí sám autor tak interpretace rozhovorů je velmi obtížná, domnívám se ale, že se mu podařilo se s ní vhodně vypořádat. Kapitola je dělena podle výzkumných otázek, každá poskytuje řadu zajímavých informací o pohybu bezdomovců, jejich vztahu k místu apod. Text je vhodně doplněn o citace z rozhovorů, které jednak text oživují a zároveň prohlubují informace.

Za slabší považuji závěrečnou kapitolu, která bohužel působí nekonzistentně. Některé pasáže vynívají až příliš popisně (odstavec o teoretické části), případně není zcela zřejmé, či myšlenky jsou shrnovány (pohled na centrální část Smíchova). Chybí rovněž shrnutí hlavních výsledků výzkumu. Naopak oceňuji kritický postoj k vlastnímu výzkumu i diskutovaný potenciál výzkumu do budoucna.

Na závěr bych požádala autora o reakci na připomínky v textu (zejména týkající se teorie, výzkumných otázek a metodiky).

I přes výše zmíněné nedostatky práci považuji za zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 4. 6. 2013

Mgr. Jana Jíchová
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje